

LISY IZLAZI TJEDNO. — GODIŠNJA PRETPLATA
30.— DIN. — ZA INOZEMSTVO 60.— DIN.
OGLASI PO NAROCITOJ TARIFI

GODINA X. BROJ 49.
Šibenik, 30. studenoga 1939.

ADRESA UREĐNIŠTVA I UPRAVE: ŠIBENIK BR. 17.
RUKOMSI SE NE VRAĆAJU
BROJ ČEK. RAČUNA 33.121

Kultura i čudoređe

Biti pošten, biti čovjek! — najosnovnije je načelo društvenog života. I nema ga među ljudima, koji bi se jasno i otvoreno, barem riječju, izjavio proti tomu načelu.

A koliko ima među nama uistinu poštenih, koliko nas ima, u onom pravom i potpunom smislu, ljudi! — Kao što ih je nekada grčki mudrac tražio svjetiljkom po bijelom danu, tako bi nam ih i danas trebalo tražiti.

Nije toj pojavi teško naći razloga. — Očevidna je istina da nas naše majke ne rađaju kao plemenite i čestite, ni kao pravdoljubive, izgrađene ljude. Na svijetu se pojavljujemo s naravi koja je više sklona zlu nego li dobru, više nepravdi nego pravdi, više laži nego istini.

Ljudi se ne rađaju, već se odgajaju, izgrađuju. Pa i nakon toga, kad se već izgrade i oplemene do neke mjere, potrebna je ustrajna i krvava borba, ako čovjek želi ostati čovjekom.

I tu nastaje razmimoilaženje među vođama i učiteljima naroda. Na jednoj strani su svi koji se krštavaju vodom slobodomlja, čiste znanosti, napredka i ljudskog dostojanstva, a na drugoj su oni koji vjeruju u nadnaravni svijet, u Milost, u Duha Svetoga.

Kako misle i govore prvi! — Čovjeka treba prosvjetliti i izobraziti, jer čim više znanja, tim manje surovosti, nečovještva, zla. Prosvjetljen i naobražen lakše luči dobro od zla, pravdu od nepravde. A kad to zna razlikovati, onda će i raditi što je dobro i pravedno!

To je tako zvano prirodno poštenje, naravno čudoređe.

Pa koliko je istine u tome! — Preletimo svijet od istoka do zapada, od sjevera do juga, pa ćemo moći pravilno odgovoriti na to važno i zanimljivo pitanje.

Zar ne živimo u vijeku, koji se s ponosom naziva vijekom napredka i uljudbe! — Koliko je podignuto nižih i viših škola! Koliko se štampa časopisa i knjiga! Koliko je ustanovljeno knjižnica, čitaonica i ostalih prosvjetnih društava! — Ta svaka, i najmanja, država ima svoje posebno ministarstvo prosvjete!

Pa! — Nikad više divljaštva, barbarstva, okrutnosti, nečovještva i nepravde nego što je danas! Nikada više mržnje! Nikada više krvi!

Samo nezalnice i budale se zgražaju nad poganskim čudoređem! — Pogani su kojiput zapuštali dojenčad, izlažući ih na vrelim brdima i ostavljajući u mračnim šumama. A danas

Prva enciklika Sv. Oca Pape Pija XII. „Summi Pontificatus“

(Nastavak 4)

KRŠĆANSKA LJUBAV PREMA DOMOVINI

Ne treba se bojati da bi svijest o općem bratstvu, koju potiče kršćanska nauka i osjećaj koji ona nadahnjuje bili u sukobu s ljubavlju prema tradicijama i slavi vlastite domovine ili da bi zapriječili da se promiču njezin napredak i legitimni interesi, jer ta ista nauka uči, da u vršenju ljubavi postoji od Boga određeni red, po kojemu treba dublje ljubiti i u prvom redu dobro činiti onima koji su s nama sjedinjeni posebnim vezama. Također je i Božanski Učitelj dao primjer ovakvog preferiranja svoje zemlje i domovine, kad je plakao nad budućim ruševinama Svetoga Grada. Ali dozvoljena i pravedna ljubav prema vlastitoj domovini ne smije nam zatvoriti oči kad se radi o univerzalnosti kršćanske ljubavi, koja uzimlje u obzir i druge te njihov napredak u mirotnom svjetlu ljubavi.

To je čudesna nauka ljubavi i mira, koja je tako plemenito doprinijela kulturnom i vjerskom napretku čovječanstva.

Njezini vijesnici, koje je poticala vrhunaravna ljubav, ne samo da su obrađivali zemlju i njegovali bolesne, nego nadasve uobličile i podignuše život do božanskih visina, upućujući ga prema vrhuncima svetosti, gdje se sve vidi u svjetlosti Boga; podigoše spomenike i svetišta koji pokazuše do kakvoga lijeta genijalnih visina potiče kršćanski ideal. Ali povrh svega od ljudi, bilo mudrih ili nezalica, bilo moćnih ili slabijih, napraviše žive hramove Kristove i čokote iste loze, Krista. Oni budućim naraštajima predadoše bogatstva antikne mudrosti i umjetnosti, ali nadasve ih učiniše sudionicima onoga neizrecivog dara vječne mudrosti, koja braćimi i povezuje ljude vezama vrhunaravne pripadnosti.

mačke nemilosrdno ubijaju svoju djecu, dok još ni ne ugledaju svijetlo dana, pa i kada ih već porode. I to se ne događa samo kojiput, već dnevno po Isuću puta!

S jezom čitamo opise mučeništva prvih kršćana. I ne razumijemo, da su rimski cezari i rimski građani mogli u smijehu i s povlađivanjem promatrati, kako gladni lavovi rastrgavaju mirna, ponizna, svetačka kršćanska tjelesa.

A što se događalo u španjolskom građanskom ratu! I što se danas događa po tolikim kulturnim evropskim državama! — Ondašnji lavovi su bili pravi lavovi: divlje, nerazumne životinje; a mi pred sobom gledamo bijes razumnih lavova koji se zovu: ljudi.

Pa i o poganskoj ustanovi ropstva mislimo najgore. — Zaista je

LJUDSKO PRAVO I BOŽANSKO PRAVO

Ako je, časna braćo, zaborav univerzalne ljubavi, koja jedino može učvrstiti mir ugušivanjem mržnje te ublažujući osvetljivost i sukobe, izvor najtežih zala, koja pogađaju mirni međusobni život naroda; ne manje štetnom za blagostanje nacija i za napredak velike ljudske zajednice, koja u svome krilu okuplja i grli sve narode, pokazuje se ona zabluda, koja se sastoji u onim shvaćanjima, koja ne oklijevaju, kad treba posve odijeliti svjetovnu vlast od bilo kakve ovisnosti o Najvišem Biću, prvom uzroku i apsolutnom gospodaru bilo čovjeka bilo društva kao i od svih veza božanskog zakona, koji proističe od Boga kao od prvotnog izvora, te vlasti prepuštaju neograničenu sposobnost djelatnosti, koja je prepuštena promjenljivim valovima ljudske volje i samim diktatima historijskih slučajnosti i odnosnih interesa.

Svjetovna vlast, koja na takav način zaniječe Boga i vlast njegovog zakona, neizbježivom dosljednošću teži da sebi prisvoji onu apsolutnu autonomiju, koja pripada samo Najvišem Tvorcu te ide za tim, da se postavi mjesto Svemogućega podižući Državu ili kolektiv na stupanj posljednjeg cilja života, na stupanj najvišeg kriterija za moralni i pravni poredak i radi toga zabranjuje svaki priziv na načela prirodnoga razuma i kršćanske savjesti.

Doista ne zaboravljamo, da pogrešna načela srećom uvijek ne vrše svoj puni utjecaj, osobito ne kad po više puta stoljetne tradicije, kojima su se hranili narodi, ostaju još duboko, pa makar i nesvijesno, ukorijenjene u ljudskim srcima.

Uza sve to ne treba zaboraviti na bitnu nedostatnost i krhkost svake norme socijalnog života, koja počiva

strašno bilo poganskim robovima. Nisu ih ni smatrali ljudima, već teglećom marnom i običnim stvarima, s kojima su pokvareni gavani smjeli hraniti i zmijske u svojem zvjerinjaku.

A zar smo zbilja mi toliko napredovali, da s pravom možemo žigosati pogansko ropstvo!

Posjetimo evropske tamnice, prebrojimo koncentracijske logore, zanimajmo se za sudbinu »discipliniranih naroda«, kao što je, na primjer, onaj koji se odmara u sjeni srpa i čekića, pa ćemo steći pravo pojmovanje o modernom ropstvu.

I što je najvažnije za naše kršćansko naziranje: Glavni nosioci poganskog kao i modernog barbarstva, nečovještva i nečovještva bili su i jesu

na isključivo ljudskim temeljima i koja je nadahnuta isključivo zemaljskim motivima i svoju snagu temelji na sankcijama čisto vanjskog autoriteta.

Tamo gdje se niječe ovisnost ljudskoga prava o božanskom pravu, tamo gdje se ne apelira jedino na nesigurnu ideju isključivo zemaljskoga autoriteta i gdje se traži autonomnost zasnovana jedino na utilitarističkom moralu, tamo i samo ljudsko pravo gubi moralnu snagu upravo u svojim najtežim primjenama, a ta moralna snaga je bitni uvjet da nešto bude priznato i da još traži i žrtve.

Istina je da ta vlast zasnovana na tako slabim kolebljivim temeljima može katkada u povoljnim prilikama postići takve materijalne uspjehe da pobuđuje divljenje manje dubokih promatrača ali dolazi čas u kojemu triumfira nepobitni zakon, koji udara sve ono što je sagrađeno na stalnom ili otvorenom nerazmjeru između veličine vanjskoga, materijalnog uspjeha i svoga moralnog temelja. Taj nerazmjer uvijek postoji, kad javna vlast ne priznaje ili niječe gospodstvo najvišeg Zakonodavca, koji ako je i dao moć vlastodržcima ipak je zabilježio i označio granice vlasti.

ZADAĆA DRŽAVE

Suverenitet svjetovne vlasti je u stvari htio Stvoritelj (kako to mudro naučava naš Predšasnik Lav XIII. u Enciklici »Immortale Dei«), da bi ona upravljala životom društva prema propisima po svojim univerzalnim načelima nepromjenljivog poretka i da bi ljudskoj osobi u vremenitom pogledu učinila što lakšim put fizičkog, umnog i moralnog usavršavanja i da bi joj pomogla postići vrhunaravni cilj.

Prema tome su plemenite prerogative i vlast države zato da bi ona nadzirala, pomagala i uređivala privatne i individualne djelatnosti u narodnom životu tako, da bi sve one bile skladno usmjerene prema općem dobru, koje opet ne može biti određeno od samovoljnih shvaćanja, niti mu može biti osnovna norma materijalni napredak društva, nego naprotiv skladni

najprosvjetljeniji, najizobraženiji slojevi naroda.

Dakle: napredak, prosvjeta i kultura nisu putovi koji nas sigurno dovedu u hramove čovječstva, plemenitosti, dobrote. Jer je činjenica, koju je ovih dana i jedan novinar istaknuo, da »ljudi još nikad nisu bili tako naobraženi kao što su danas, a ipak barbarstvo nije još nikada bilo tako znanstveno rafinirano kao što je u naše vrijeme.«

Katolici su za savršeno čovječstvo, za najstrože čudoređe. Ali ne za naravno, kulturno čudoređe slobodnih mislilaca, tramasona i »socijalnih boraca«, već za čudoređe, koje počiva na vjeri u jednoga Boga, Boga nagrade i kazne, a hrani se i jača milošću Duha Svetoga. lg.

razvitak čovjeka, a za to je od Stvoritelja društvo određeno kao sredstvo.

Može samo škoditi pravom i trajnom napretku nacija, ako se država promatra kao cilj, kojemu sve mora biti podređeno i usmjereno. A to se događa bilo u slučaju da se takva neograničena vlast pridaje državi kao mandatoru nacije naroda — bilo u slučaju, da to nameće država sama kao apsolutni gospodar neovisan od bilo kakvog mandata.

Ako država u stvari sebi prisvaja i provodi privatne inicijative, — koje se inače mogu upravljati samo na temelju delikatnih i složenih unutarnjih norma koje garantiraju i osiguravaju postizavanje njima svojstvenog cilja — one mogu pretrpjeti štetu a to škodi općem dobru, jer su te inicijative istrgnute iz svoga prirodnog ambijenta, t. j. od odgovorne privatne djelatnosti.

Što više, prva i osnovna stanica društva, a to je obitelj, kao i njezina dobrobit i napredak u tom slučaju bili bi izvrnuti opasnosti da budu promatrani isključivo s obzirom na nacionalnu moć te bi se zaboravilo, da su čovjek i obitelj po samoj prirodi prije Države i da je Stvoritelj svakoj od njih dao snagu i pravo označiv svakoj stanovitu misiju, koja odgovara nesumnjivim zahtjevima prirode.

U slučaju spomenutog postupka odgoj novih naraštaja ne bi išao za uravnoteženim skladnim razvitkom fizičkih snaga i svih umnih i moralnih svojstava, nego za jednostavnim favoriziranjem onih građanskih kreposti, koje su smatrane potrebnim za provođenje političkih uspjeha. Naprotiv bi se one kreposti koje društvu daju dah plemenitosti, čovječnosti i dostojanstva manje gojile te bi ponos državljana bio silom ugušivan.

(Nastavit će se)

ŽIVOT S CRKVOM

Crkveni kalendar

Nedjelja, 3. XII.: Prva adventska nedjelja. — Sv. Frano Ksaverski. Rođen je 7. IV 1506. u Španjolskoj. Visoke škole završio je u Parizu. Kasnije zaredi se za svećenika i posta nezadrživi drug, pratilac i suradnik sv. Ignacija. Na stotine hiljada pogana obratio je Isusu Kristu i sam svojom rukom krstio. Po cijeli bi dan polijevao krsnom vodom, tako da bi mu ruka malaksala. Baš u času, kad je svoju apostolsku djelatnost htio preneti i na tlo velike Kine — uhvati ognjica i preminu 2. XII. 1552.

Ponedjeljak, 4. XII.: Sv. Barbara, djeвица i mučenica. Otac joj je bio poganiin Dioskur. Kad je saznao, da je Barbara prešla na kršćanstvo, sve je sile uložio, da je od toga odvрати. Međutim Barbara i dalje sve se više oduševljavala za kršćanstvo. Otac u svojoj mržnji spram Isusa, pošao je tako daleko, da je rođenoj kćeri sam svojom rukom otkusao glavu.

Utorak, 5. XII.: Sv. Pelin, biskup Brindisia. Radi sv. vjere za vrijeme Julijana

odmetnika bio je mučen i na 85 mjesta ranjen.

Srijeda, 6. XII.: Sv. Nikola, biskup i zaštitnik putnika. Rođen je koncem 3. vijeka. Kasnije postao je biskup u Miri. Teško je opisati dobrotu i ljubav ove vanredne duše. Dovoljno je samo spomenuti, da je do danas ostao jedan od najviše voljenih i dragih svetaca.

Četvrtak, 7. XII.: Sv. Ambrozij, biskup u Milanu. Mnogo je usluga učinio sv. Crkvi, a jednu od najvećih, što je slavnog Augustina priveo Bogu.

Petak, 8. XII.: Blagdan Neoskvr. Začeca B. D. M. Zapovjedni blagdan.

Subota, 9. XII.: Sv. Leokadija, djeвица i mučenica.

PRVA NEDIJELJA ADVENTA

CITANJE POSLANICE bl. Pavla Apostola Rimljanima (13, 11—14). — Braćo! Znajte, da je već čas da se oda sna probudimo! Jer je sada bliže naše spasenje nego kad počesmo vjerovati. Noć je prošla, a dan se približio. Odbacimo dakle djela tame, a obucimo se u oružje svjetlosti! Kao po danu pošteno hodimo: ne u proždrljivosti i pijanstvu, ne u putenosti i nečistoći, ne u svadi i zavisti, nego se obucite u Gospodina Isusa Krista.

† SLIJEDI SV. EVANDELJE po Luku (21, 25—33). — U ono vrijeme reče Isus učenicima svojim: bit će znamenja na suncu i na mjesecu i na zvijezdama, a na zemlji tjeskoba među narodima poradi silne buke mora i valova. I ljudi će izdisati od straha i čekanja onoga što će doći na sav svijet: jer će se sile nebeske pokrenuti: I tada će ugledati Sina čovječjega gdje dolazi na oblaku sa velikom silom i veličanstvom. A kad se ovo počne događati pogledajte i podignite glave svoje, jer se približuje otkupljenje vaše! I kada im priliku: Gledajte smokvu i sva stabla: kad već izmeću iz sebe rod, znate da je blizu ljeto. Tako i vi, kad vidite da se sve ovo događa znajte da je blizu kraljevstvo Božje! Uistinu vam govorim, da ovaj naraštaj ne će proći dok se ne zbude. Nebo će i zemlja proći a riječi moje ne će proći.

MOLITVE KRŠĆANINA

JUTARNJA MOLITVA

Klanjam Ti se, moj Bože, i ljubim Te svim srcem. Zahvaljujem Ti, što si me stvorio, učinio kršćaninom i sačuval ove noći. Prikazujem Ti sve čine ovoga dana. Daj, da budu po Tvojoj svetoj volji i na veću slavu Tvoju. Sačuvaj me od grijeha i od svakoga zla. Tvoja milost neka bude uvijek sa mnom i sa svima mojim dragim. Tako budi.

1. Prva misao. — »Bože, Bože moj, k Tebi rano ranim. Duša mi žeda Tebe, tijelo moje gine za Tobom u zemlji suhoj, žednoj i bezvodnoj!« Ovaj uzdah kralja Davida (Psalam 62) morao bi biti tvoja prva misao, kad se probudiš. Dok si spavao, Gospodin je bdio i mislio na te, a sada, kad se budiš, On hoće da siđe u raj tvoje duše, kao što je u zoru čovječanstva On silazio u raj zemaljski, da razgovara sa svojom djecom. K Njemu, životu tvoga života, neka pođe tvoja prva misao. Govori Isus: »Ondje, gdje se nalazi

vaše blago, bit će i vaše srce«. Bog je Vrhovno Dobro, veselje tvojih dana na ovoj zemlji, tvoja buduća sreća u nebu. Morao bi dakle spontano odmah k Njemu upravit svoju pamet, a ne obećavati je s ispraznim mislima, koje Ga žaloste.

2. Prva žrtva. — Kao što Kain i Abel prikazaše Bogu prvine svojih polja i svoga stada, kao što se u jeruzolimskom hramu, na blagdan Pashe, prikazivao Bogu prvi klas žita, tako i ti prikaži Bogu prvine dana velikodušnom žrtvom, da se odmah spremno ustaneš. Može se kome to pričiniti sitnica, ali nije. Spremno ustati bit će prvi odziv milosti Božjoj, koja će te potom prati preko svega dana. Bit će to čin volje, koji će tvome danu dati pečat reda i energije. Sačuvaj će te od tolikih pogibeljnih misli, kojima sotona nasreće na onoga, koji ujutro ljenčari. Naći ćeš tako vremena za tvoju sv. Misu, za tvoje razmatranje, moći ćeš se mirno pripremiti za sv. Pričest. Tako tvoje jutro sličit će slavnim granuću sunca i bit će kao predznak svetog i vedrog dana, svega utrošenog za Gospodina.

3. Prvi čin. — San nas sjeća na smrt, a buđenje iz sna dozivlje nam u pamet život. Kad se probudiš, doći će ti dakle spontano misao o tvojoj potpunoj ovisnosti o Bogu. On je gospodar života i smrti. Njemu duguješ zahvalnost, ako si dočekao početak ovoga dana. Ova istina će izazvati u tebi uvjerenje o tvojoj dužnosti, da priznaš prava gospodstva i vlasti, što ih tvoj Stvoritelj ima nad tobom. Osjetit ćeš u sebi potrebu, da se prostreš ničice pred tvojim Bogom, da se baciš u Njegov očinski zagrljaj i Njemu potpuno prepustiš. A iz tvoga srca provalit će živi čin klanjanja i ljubavi, kao pjev ševe u zoru: Klanjam Ti se, moj Bože, i ljubim Te svim svojim srcem!

Hrana duše

FRA GAŠPAR BUJAS: Sa svjetiljkom u rukama. Ovih dana izašla je iz štampe u Šibeniku zbirka pjesama našega mješćanina, profesora u Sinju fra Gašpara Bujasa pod naslovom: »Sa svjetiljkom u rukama«. Fra Gašpar Bujas poznat je po svojoj književnoj suradnji u »Lučić«, »Hrvatskoj Prosvjet«, u jeronimskoj »Danici« i »Obitelji«, u sarajevskom »Kalendarsu sv. Ante«, u almanahu »Selo i Grad«, u »Novoj Reviji« i u nekim drugim listovima i novinama, kao i po recitiranim pjesmama na matineji mlade hrvatske katoličke lirike u Zagrebu. U knjizi se nalazi, iza uvodne pjesme Na putu Gospodnjem, sedam ciklusa: U službi oltara, Bđenja, Zrnca s kolajne djetinjstva, Legenda i zbilja, Pod krovom ognjišta, Život za planinom i Trip-tih. — Zbirka je štampana na finom papiru na 64 strane i broširana u vrlo lijepi omot na kojemu se ističe simbolična umjetnička slika u dvostrukoj boji, izradba č. s. Lambertine Grgec. Cijena je 10 Din. Naručuje se u tiskari »Kačić« u Šibeniku ili kod autora u Sinju. Uplaćuje se čekov. Uplatnicom tiskare »Kačić« broj 38.234.

foličke Akcije u Rimu — nije mnogo ranije rezervirala.

Velika i duga zmija, sastavljena od dvadesetak vagona, prepunih hodočasnika i izletnika, počne se polako kretati, da onda mahnilo zasopće i pojuri kao pomamni vranac.

Dan je sunčan, pa je putovanje dvostruko ugodno. Naginjem se na prozor i promatram prirodu koju tako naglo ostavljamo za sobom, kao i onu koja će nam se za koji časak približiti.

Kolovoz je. Mjesec žetve i vršidbe. Zato se mjestimice vide žeteoci, kao i mlade djevojke koje marno sabiru klasje i slažu ga u snopove. Lijep bi bio taj prizor, da ga ne muti jedna pomisao. — Pitam se: koji je danas dan? Nedjelja! I ti seljaci, koji žive u neposrednoj blizini Vječnoga Grada, žarišta naše vjere, rade u nedjelju!

Sigurno su u Italiji rijetki takvi seljaci, ali ipak mi je bilo teško pri duši...

Sunce žeže. Vagoni postaju sve topliji. Želudac me upozorava, da se približava podne, ali vidim: niko od naših ne jede, jer ćemo preč. Radić i ja misli u Marijinu svetištu, a većina drugih će se pričestiti.

Eno: Vezuv suklja dim! — upozorava nas neko, i mi svi, kao po komandi, izvirujemo kroz prozore, da izdaleka vidimo vulkan, o kojem smo toliko puta čuli govoriti u školi, pa i u crkvi, jer se njegovim uništenjem Pompeja, Stabija i Herculana veoma zgodno može ilustrirati smrt i posljednji sud.

Jest, svi vidimo, kako se nad vrhom visokog brda nadvija dim. Znak, da smo blizu Napulja.

Vlak se zaustavlja. Napulj! — Otvoraju se vrata. Neki izlaze, ali većina ostaje u vlaku. Ostajemo i mi. Najprije ćemo Gospi u Pompeji, a popodne ćemo se vratiti u Napulj, da ga lefimično pregledamo.

I opet se upućujemo. Sad nam je Vezuv bliži. Vozimo se ispod njega. Srsi me prolaze, jer zamišljam, kako izbacuje ognjenu lavu, koja se, kao proljetni slapovi, prebacuje preko brdskih rebara, spušta se prema moru i stiže do nas... Ali to doživljam samo u mašti, pa se, raspoložen, okrećem prema morskoj pučini, na kojoj pliva, kao velika plavo obojena lađa, otok Capri, to glasovito svjetsko odmaralište.

Duže vremena jurimo kroz ulice nekog sela pred Pompejem, a onda

Iz naših krajeva

OPET DOPUŠTENE MANIFESTACIJE I SKUPSTINE. Naredbom bana Hrvatske od 21. IX. t. g. bilo je za stanovito vrijeme obustavljeno svako održavanje javnih manifestacija i skupština u zatvorenom prostoru, kao i pod vedrim nebom. Kako su se prilike normalizirale, to je ban 10. t. mj. ovu naredbu dokinuo.

SLOVENSKI NATPISI ZAMJENJENI HRVATSKIMA. Na medimurskim željeznicama skinuti su svi slovenski natpisi i zamijenjeni hrvatskima.

IZRAVNO KUPOVANJE ŠLJUNKA OD SELJAKA. Ban dr Šubašić dao je upute, da se šljunak za popravak cesta, koji se dosad nabavljao od poduzetnika, kupuje izravno od seljaka. Dosad je šljunak poduzetnicima plaćan po 35 dinara za kubični metar, a poduzetnici su seljacima plaćali samo 10 dinara po kubičnom metru. Qdsad šljunak neće ići iz ruke u ruku, nego će se kupovati izravno od seljaka, i to po cijeni od 25 dinara po kubičnom metru.

EMISIJA 6% UNUTARNJEG INVESTICIONOG ZAJMA. Nakon konzultacija s predstavnicima financijskih i privrednih ustanova ministar financija odlučio je, da se emisija prvoga dijela 6% unutarnjeg investicionog zajma u iznosu od 700 milijuna dinara obavi 1. i 2. XII. t. g. Ovaj zajam se emitira na osnovu uredbе od 14. IV. 1938., kojom se predviđa emisija zajma u ukupnom iznosu od 4 milijarde dinara. Amortizacioni rok je predviđen za 50 godina počevši od 1. XII. 1938. Kuponi se isplaćuju 1. VI. i 1. XII.

OGRAIČENJE MOTORNOG PROMETA. Naredba o ograničenju motornog prometa u našoj državi već je predana »Službenim Novinama«, koje će ju objaviti danas ili sutra. Ova naredba predviđa zabranu svake vožnje od subote 2 s. popodne do ponedjeljka u 8 s. ujutro, a odnosi se samo na privatne putničke automobile i motocikle. Od naredbe su izuzeti autobusi u javnom prometu, te autotaksi, koji moraju biti u cijeloj državi jednolično vidljivo obilježeni, zatim automobili liječnika, veterinarara i sanitetskog osoblja u vršenju službe, kao i motorna vozila dobrovoljnih vatoagasnih društava i automobili inozemnih diplomatskih predstavnik. Zabranjena je upotreba teretnih automobila u relacijama paralelnim sa željezničkim prugama. Izuzima se jedino teretni promet u radiusu oko 30 km. oko pojedinih mjesta. Upotreba putničkih automobila države i samoupravnih tijela ograničena je isključivo na službene potrebe. Vlasnici svih motornih vozila moraju u roku od 15 dana, nakon stupanja na snagu ove naredbe podnijeti uredno popunjene prijave svojih vozila mjerodavnoj oblasti, kod koje je vozilo registrirano. Davanje neistinitih podataka ima za posljedicu gubitak prava na benzin. Sve ove naredbe tiču se samo motornih vozila, koja imaju pogon tekućim gorivom (naftom i derivatima), dok vozila s pogonom na domaće gorivo (metan, ugljen, drvo i t. d.) mogu se i dalje slobodno upotrebljavati, bez ikakvog ograničenja. Za prekršitelje ove naredbe predviđa se novčana kazna od 5000 dinara i zatvor od 30 dana.

i kroz same pompejske ulice. Naravno, ne pješke, već u vlaku. — Djeca se kao ribe praćakaju u moru, a starost sjedi u sjeni mirno, bez straha od vezuvske lave, koja je, još prije Krista, na istome mjestu, usmrtila toliko tisuća bezbrižnih građana. — E, pa kad se oni ne boje, ne treba se ni meni!

Pompeji! — Prvi korak u crkvu, u čudesno i slavno svetište Gospe od Pompeja. Ne pregledavam Marijinu baziliku već ravno u sakristiju, jer je još samo pola sata do podne. Najradije bih bio misio pred glavnim Marijinim oltarom, ali na njemu je bio već drugi svećenik, a neko je još čekao. Teško je tu doći na red, ako se nekoliko dana unaprijed ne najaviš.

Kad Bogu prikazah Žrtvu, divio sam se ljepoti i bogatstvu Marijinog hrama. Odmah se vidi, da su je nedavno morali svu obnoviti. — Zidovi su obloženi sjajnim mramorom, a plafon i stupovi ispunjeni su blistavim mozaicima. Rijetko se gdje viđa takva ljepota u crkvi. Njezina intimnost i svježina sjeća me crkve sv. Pavla na Ostijskoj cesti u Rimu.

Vjernici izlaze i ulaze. Mnogo ih je, kao kod nas u Marijinim svetištim na glavni blagdan. Čuju se uzdasi i molitve. I ja sam na koljenima pred

Širom svijeta

SNAGA RATNIH MORNARICA. U Americi su objavljeni statistički podaci o snazi ratnih mornarica pojedinih država. Prema toj statistici na prvo mjesto, s najviše tonaže, dolazi Engleska, na drugo Amerika, odmah za njom Japan, na četvrto Francuska, na peto Italija.

POOSTRENJE SAVEZNIČKE BLOKADE. Engleski kralj potpisao je u redu o represalijama protiv njemačke izvozne trgovine. U Londonu je već dano obećanje neutralcima, da će se, pri primjeni ove nove mjere protiv Njemačke, voditi računa o interesima drugih država. — I Francuska će poduzeti iste protumjere. — Prema tome od 4. XII. t. g. savezničke mornarice zaustavljat će sve brodove, koji budu prenosili njemačku trgovačku robu.

RAT NA MORU razvija se sve većom žestinom. Pojačavaju se njemački napadaji na britanske, francuske i neutralne trgovačke brodove, koji plove u Englesku, pri čemu se zona nesigurnosti proteže na cio prostor između istočne engleske obale te Nizozemske i Švedske. Napadaji se vrše podmornicama, ali još više minama, koje se sada u Njemačkoj štampaju već o značaju kao oružje, kojim »njemački ofenzivni duh« pokazuje Englezima, koji su po njemačkoj tvrdnji rat započeli (jer po njemačkoj tezi rat na Poljsku nije bio rat, već »aktivna obrana«), da ne mogu po svom nahodjenju krojiti neko posebno međunarodno pravo. Te mine postavljaju se u prolazima između britanskih minskih polja, označenih za trgovačke brodove, bez prethodnog saopćenja, u čemu saveznici vide flagrantan prekršaj međunarodno-pravnih propisa, koje je potpisala i Njemačka, dok Nijemci tumače, da je notifikacija o polaganju mina uvjetovana klauzulom, »ako to vojni razlozi dopuste«. — Bilanca toga morskog rata je strašna. U samom toku prošloga tjedna potopljeno je trgovačkih brodova u ukupnoj tonaži od 71.280 tona, od toga 11 britanskih, 2 francuska i 4 neutralna.

NOVA VRST NJEMAČKIH BOMBA. Londonski »Daily Express« piše, da njemački aeroplani bacaju novu vrst bomba, koje plivaju na površini mora i prouzrokuju istu štetu kao i mine. Teže svaka 440 funti (220 kilograma).

ZAPADNI FRONT. Rđavo vrijeme ometa operacije. Osim beznačajnih patrolnih izviđanja bez veće avijatičarske djelatnosti skoro se ništa značajnoga ni ne dešava na frontu.

OGROMNA IDEOLOŠKA I POLITIČKA RAZLIKA IZMEĐU ITALIJE I RUSIJE. U Italiji prošlih dana proslavljena je druga godišnjica protukominternskog pakta. S tim u vezi talijanski listovi objavili su nekoliko članaka, u kojima je naglašena ogromna ideološka i politička razlika između Italije i Sovjetske Rusije. Sovjetska Rusija upravo sada vrši imperijalističku akciju, kojoj je posljednji cilj svjetska revolucija. Italija pak brani mir i poduzima sve, što može, da očuva civilizaciju. Listovi upozoruju na to, da prijateljstvo Sovjetske Rusije prema Njemačkoj nije iskreno.

Više srca i živaca!

Uvijek je u životu bilo ljudi i dobra. Prvi zakon društvenoga života jest: dobro zajednice jest nad dobrom pojedinca. Ali, naravno, nijedna zajednica nema vlasti, od nekoga dane, da u sebi utopi ili smrvi pravo na koje se može po prirodnom zakonu pozvati svaki pojedinac. Ni zajednica bez obzira na broj i ulogu koju vrši u životu jednoga naroda, ne smije sebe poistovjetiti s pojmom naroda, a još manje, dobra svoja pretpostavljati dobrima naroda kao cjeline. To je fatalna pogreška i ono što ubrzava pad niz kosinu na područjima svega narodnog života.

To mogu činiti mali ljudi. Nikada u to ne može zapasti čovjek širokih pogleda i poštene duše, koja, od sebe pojedinca pa redom, u svim grupama i grupicama, strankama i stranicama, nikada ne smeće s uma, da je nemoralan čin i zločinstvo nad sretnom budućnošću narodne zajednice, sebe i svoje grupaške interese pretpostavljati velikim narodnim dobrima. A toga je bilo i toga ima. To, opet to i samo to uzrokom je nesklada, nemira, miniranja onoga na što se gledalo sa zdravim i vedrim pogledima.

Nemoguće je na sve glave nataknuti jedan broj kade; komu uska, komu široka. Ljudi, različiti: mišljenja, bilo je i biće. I onih koji će uvijek gledati samo kroz naočale vlastitih interesa ove ili one naravi. Sve je to tako. Ali nigdje ne stoji napisano, da svi ti raznobojni i raznosmjerni pojedinci imaju pravo poigravati se budućnošću narodnoga dobra i smetnuti s uma načelo: narod je iznad mene i kruga grupa i grupaštva.

Komu narodno dobro nije iznad svih drugih zemaljskih dobara; komu narod nije prvo, a svaka druga organizacija drugo, taj ne može voditi narodni brod k luci sreće i boljih dana.

Na to često promislimo, kada pogledamo oko sebe, na nesuglasja i nemire, trvenja i razmirice. Jedni nemaju pameti ili srca, ili ni jedno ni drugo, a drugi ne će da znaju, kako u borbi treba imati živce deblje od telegrafске žice. Junior

Društveni život taj složeni organizam, ta glazba s brojnim različitim instrumentima, ima svoje zakone i svoje putove, kojima se život ima odvijati. Ko to nema na umu, lako da zađe sa staze prava

O prilikama i potrebama Šibenika

(Spomenica Šibenčana g. Banu)

Prilikom primanja deputacija u gradskoj Općini predsjednik Udruženja trgovaca g. Blaž Bolanča predao je g. Banu ovu spomenicu:

»Gospodine Bane Hrvatske!

Vaš prvi službeni posjet našem hrvatskom Jadranu potvrđuje radosnu historijsku činjenicu, da je hrvatski narod pod okriljem velikog duha svog blagopokojnog

Vođe i Učitelja Stjepana Radića i pod genijalnim vodstvom njegova dostojnog nasljednika Dr. Vlatka Mačeka poslije dugih i teških intelektualnih i fizičkih borba ostvario svoje vjekovne snove obnovljenja potpunog narodnog suvereniteta u tišućetnom hrvatskom Kraljevstvu.

Pozdravljajući ovaj znameniti događaj, potpisani predstavnici općine, trgovine, in-

dustrije, zanatstva, ugostiteljstva, novčarstva i slobodnih profesija u sporazumu s mjesnim vodstvom Hrvatske seljačke stranke u ovom starodrevnom Krešimirovom gradu Šibeniku čast nam je predati Vam slijedeću

Spomenicu

o vitalnim potrebama istog grada i njegova gravitacionog područja sjeverne Dalmatinske Hrvatske.

Opće je poznato, da je grad Šibenik sa svojom najvećom i po svom geografskom položaju kao i po svojoj prirodnoj konstrukciji najvažnijom lukom najmoćnije ekonomsko i strateško uporište naše domovine na čitavom našem Jadranu.

Gubitkom Zadra po svršetku prvog svjetskog rata 1918 god., Šibenik je ostao jedino prirodno kulturno i ekonomsko središte cijele sjeverne Dalmacije, u kojoj se nalazi pet upravnih vlasti prvog stepena, i to u Šibeniku, Biogradu n/m, Preku, Benkovcu i Kninu.

Šibenik nije mogao zadržati taj svoj prirodni položaj, jer, dok je on sa svojim područjem stajao pod italijanskom okupacijom, Split je prisvojio sve centralne institucije Kraljevine Dalmacije iz izgubljenog Zadra.

Ondašnji formalni predstavnici našeg bratskog hrvatskog grada Splita uspjeli su, da svojim dodvoravanjem nasilnim i hegemonističkim beogradskim režimima na štetu hrvatskog naroda dvadeset godina zadrže sve prisvojene središnje ustanove Dalmacije i da vladinim dekretom utope Zadarsku Trgovinsku Industrijsku i Zadransku Komoru kao najvažniju privrednu ustanovu sjeverne Dalmacije u Splitsku komoru.

Ova Komora u Splitu sa svojim također dekretom postavljenim vijećem i predsjedništvom sastojećim se iz režimskih mišljenika smatrala se je u svom glavnom radu u prvom redu Komorom grada Splita, a tek u drugom redu Komorom svog ostalog područja — dosadašnje Primorske banovine.

Prividne ali namamljive privilegije samog Splita sugestivirale su ondašnje njegove vodeće pojedince i oni proglasiše da Split ima »ljudi«, koji znadu svom gradu isposlovali te privilegije, ali nijesu znali, da pomoć bogradskih režima za razvitak Splita nije drugo nego samo jedna najsišnija mrvica dvadeset godina odlazećeg velikog bogatstva hrvatskog naroda u Beograd.

Pod ovim prilikama Split je svojom od vlade novčanim sredstvima potenciranom građevnom djelatnosti nabujao do zamjerne veličine. Više stotina miliona uloženo je u podizanje čitavih novih gradskih kružja Splita, u izgradnju njegove male luke, u asfaltiranje i betoniranje obale, ulica i duge ceste do Trogira, u podizanje ogromnih slobodnih carinskih skladišta, a u Šibeniku beogradske vlade nijesu učinile skoro ništa, jer ga nijesu mogle predobiti za svoju politiku.

Radi toga Šibenik nema dovoljnu operativnu obalu za odvijanje tranzitnog i lokalnog prometa u svojoj velikoj luci. Ispod sredine ovog grada već davno je konstruirana drvena obala, koja je u ruševnom stanju i koja s neuređenim najprometnijim

prekrasnim Marijinim prijestoljem — glavnim oltarom, iz kojega sredine gleda me blago Majčino oko. Toplo joj preporučam Hrvatski Narod, svoju župu i sebe. A onda se dižem i još jednom nastojim zaokružiti pogledom čitavu baziliku, da mi se njezina slika što dublje utisne u dušu.

Vrijeme je objeda. Ulazimo u najbližu gostionu. Neko naručuje kavu, neko pivo, a neko opet svježu narandadu. — Jelo smo ponijeli sobom iz Vatikanskoga Grada.

Dok smo hladili grla i slasno mljeli što našosmo u zamotcima, eto k nama muzikanata. Dva violinista i jedan pjevač. Naravno, dođoše da nam koncertiraju. Ravnodušni smo; čak pokazujemo i negodovanje. Ali ništa njima zato, bar će se neki od nas posramiti i baciti nekoliko centezima... Mišljah, da je to prirodno samo ciganima u Srbiji, a kad tamo ima ih i izvan Srbije, pa i negigana.

Prije odlaska kupujemo uspomena na Gospu od Pompeja, a usput se šećemo hodnicima i sobama u zgradi koja je povezana s Marijinim svetištem. Zanimljivi su ti hodnici i sobe, jer su prepuni dokaza o Marijinoj ljubavi i moći. Tu su slike, natpisi, odijela, srebrni i zlatni darovi. I svaki od njih na mgovori: Marija mi je pomo-

gla, Ona me spasila, ozdravila! — Čitav, veliki i bogati, muzej!

Još nam preostaje malo vremena, pa se upućujemo prema pompejskim iskopinama. Tražimo vodiča, ali kad nam zatraži 70 lira za dva sata tumačenja, razdraženo ga odbijamo i idemo sami da vidimo što se može vidjeti. — Doduše, malo smo od iskopina vidjeli. Nismo došli ni do muzeja, za koji znam, da je veoma zanimljiv, — jer nije bilo vremena. Morali smo u vlak, u Napulj.

— Napulj spada među najveće talijanske gradove, pa je razumljivo, da nismo mogli u jedno popodne ni proturati kroza nj.

Glavno nam je bilo: Pogled na Napulj. — Promatrali smo ga s jedne uzvisine. Velik, zastegnut, amfiteatralan, kao kakvo ogromno kazalište, širio se pred nama. Prostrana luka ljeska se u sunca, a u njoj bezbroj malih i velikih lađa, jedrenjaka, motora i glomaznih parobroda. Koliko je iz nje samo naših iseljenika otplovilo za Ameriku i Australiju!

Vozimo se tramvajem, a idemo i pješke. — Još u gimnaziji sam čuo riječ: »Vedi Napoli e poi mori«. — U blizini Napulja nalazi se selo Mori, pa bi se to moglo razumjeti: Najprije

pogledaj Napulj, a onda Mori. Ali ne! Tumači se: pogledaj Napulj, pa onda umri!

Ko se prošee napuljskim ulicama, razumjeće smisao tih riječi. Po prozorima, pred vratima, između kuća i povrh krovova lepršaju šarovite zastave. To domaćice suše rublje i ostale »štrance«. A po ulicama naši češ otpatke svih mogućih jela.

Jest, nečist je Napulj u nekim predjelima, ali je ipak lijep. Samo onaj pogled na njega, na njegov smještaj, luku, more!...

Posjećujemo katedralu, koja je posvećena mučeniku sv. Januariju. Tu se, dakle, zbiva ono poznato čudo sv. Janurija! — U staklenju posudici čuva se njegova krv. U zgrušanom je stanju, ali tri puta godišnje: u prvu subotu svibnja, 19 rujna i jednom u prosincu, krv u posudici uzavre i postaje tekuća kao što je svaka svježa čovječja krv. Posudica s krvlju se polaže na svečevu lubanju, koja se tu čuva, i onda krv počima vreti.

Na ulaznim vratima pribijena je tablica, na kojoj je tiskana izreka poznatog francuskog književnika Aleksandra Dumas —: »Il Voltaire e il Lavoisier hanno voluto mettere denti in questa ampolla, ma se li sono spazzati, io credo al miracolo«. (Voltaire i

Lavoisier htjeli su zagristi u ovu posudicu, ali su kod toga slomili zube, ja vjerujem u čudo.)

A poznato nam je, da nisu slomili zube samo ona dva, već i mnogi drugi!

Obala oko luke je prekrasna. Reši je bujna južna vegetacija. Višekatnice s prekrasnim pročeljima. Asfalt. — Kao stvorena za večernje šetnje.

Gospođice sjedoše pred kavanu, a preč. Radić i ja se šećemo obalom. Šetači se okreću i znatiželjno nas promatraju. Misle da smo protestantski svećenici ili pripadnici koje druge sekte. Idemo, naime, u kratkim ljetnim kaputima, dok talijanski svećenici uvijek idu u dugim reverendama s okruglim širokim, šeširima, kao što ih kod nas nose samo biskupi. A zbog moje garave puti, neki u nama prepoznaju Indijance, Abesince i još štošta.

Kasno se povratismo u Rim. Poslije ponoći. A u Vatikanski Grad se ne smije poslije jedanaest sati. Zatvore vrata, pred kojima se neprestano šeću papinski gardisti.

Nije bilo druge već do pet sati ujutro lutati širokim, pospanim rimskim ulicama...

Don Ivo Grgurev

ulicama i cestama oduzimlje Šibeniku izgled grada jedne pomorske države.

U voznim redovima državnih željeznica i od države izdašno subvencioniranih parobrodarskih društava davalo se je preimućstvo Splitu na štetu Šibenika, što dokazuje veliki broj protesta sa strane privrednih krugova u Šibeniku, a u svoj ovoj ekonomskoj politici režima sudjelovala je i Trgovinsko Industrijska Komora u Splitu sa svojim odlučujućim ili savjetujućim glasom.

Vodeći ljudi onog vremena u Splitu bili su uspavali njegovo plemenito građanstvo u varavim idealima, ali se je hrvatski Split pod općim udarcima krute realnosti pravodobno probudio i časno ispunio svoju zadaću u borbi svog hrvatskog naroda za narodnu, kulturnu, religioznu i ekonomsku slobodu.

Nama sada nije žao što je bar u Splitu zapelo i ostalo nešto od bujnih plodova dvadesetogodišnjeg rada hrvatskog naroda i mi radi toga stojimo daleko i od same pomisli da tražimo kakav revanš ili davanje privilegija Šibeniku na štetu Splita.

No mi se osjećamo u neospornom pravu, da tražimo da svi naši lučki gradovi na Jadranu, naime Dubrovnik, Split, Šibenik i Sušak u budućnosti budu u pitanju upravnih i privrednih ustanova potpuno ravnopravni, jer tu ravnopravnost imperativno zahtijevaju njihovi geografski položaji i njihova gravitaciona područja.

Hrvatska Dalmacija je pomorska zemlja cijele naše hrvatske domovine i ona je po svom prirodnom bogatstvu, po svojoj reprezentativnoj vrijednosti i romantičnosti najsjajinji brilant u tisućljetnoj kruni svih hrvatskih zemalja.

Radi toga su tuđi imperijalistički simboli kroz nekoliko prošlih vijekova izmjenično dominirali ovu našu lijepu zemlju, iskorišćavali njezino — osobito morsko — bogatstvo i odijelili je granicom od ostalih njezinih rođenih sestara.

Cvu neprirodnu granicu zbrisao je hrvatski — osobito pak seljački narod Dalmacije plebiscitarno u marčanim izborima 1923 god. za sva buduća vremena — dajući jednodašno svoj glas svomu vođi sada blagopokojnom Stjepanu Radiću, čije je poviesničko djelo dovršio njegov nasljednik Dr Vlatko Maček.

Viši interesi i budućnost hrvatske domovine apsolutno zabranjuju, da se obnovi granica između Dalmacije i ostalih hrvatskih zemalja u bilo kojem obliku kod konačnog uređenja administracije banovine Hrvatske.

Na temelju prednjeg sadržaja ove svoje spomenice najljepše Vas gospodine Bane molimo za slijedeće:

1. Da u primorskim gradovima Šibeniku, Splitu, Dubrovniku i Sušaku kod definitivnog ustrojstva administracije bude osnovana jednako po jedna upravna vlast drugoga stepena i da im se potčine već sada postojeće upravne vlasti prvoga stepena na njihovim odgovarajućim područjima.

2. Da se isto tako postupi i u pitanju sudskih i finansijskih vlasti;

3. Da se na osnovu čl. 6 Uredbe o ustroju Banske vlasti u Banovini Hrvatskoj čim prije osnuje Trgovinsko Industrijska Komora, Zanatska Komora, Advokatska Komora i Radnička Komora u Šibeniku za ono područje, koje će obuhvatiti drugostepena upravna vlast u istom gradu. Gradovi Split i Dubrovnik imaju svoje Komore, a Sušak imade ekspozituru Zagrebačke Komore.

4. Da se pospješi za iznos od Dinara 10 miliona pogodena i započeta izgradnja operativne obale između gata »Vrulje« i »Rogača« u Šibeniku za tranzitni promet, eda se fime nezaposlenom i uslijed toga stradajućim radništvu pruži mogućnost zarade i da se bar donekle oživi privreda ovoga kraja.

5. Da se u istu svrhu čim prije počme s projektiranom izgradnjom obale ispod sredine grada od gata »Krka« do lučke peljarnice za lokalni promet po najboljoj varijanti, t. j. ravno od Makaline obale prema lučkoj peljarnici;

6. Da se dogradi odnosno dogotovi turistička cesta uzduž mora i da se uradi njezina veza za prenos suhozemnih vozila i putnika od Martinske do obale u Šibeniku i obratno;

7. Da se presuši Ribrička bara »Morinje« kod Jadravnca i da se time dobije veliki kompleks dobre obradive zemlje i da se mnoga okolna sela oslobode stradanja uslijed teške malarije;

8. Da se raspe plućina »Jaze« u Biogradu n/m.

Ovom prilikom čast vam je napomenuti, da je pred skoro dvije godine od milijardskog zamja za javne radove određeno 600 miliona dinara za izgradnju obale na rijeci kod Bogača, a samih 100 miliona dinara za potrebe svih jadranskih luka

Od ovih 100 miliona dinara, određenih za jadransku luku predviđen je najveći dio za izgradnju nove luke Ploče tako, da je na Šibensku luku otpalo 12 miliona dinara. Za 10 miliona dinara pogodena je

izgradnja spomenute operativne obale Vrulje-Rogač, a 2 miliona dinara ostala su kao cirka jedan šesti dio potrebite svote za projektiranu izgradnju obale Kralja Krešimira ispod sredine grada od gata »Krka« do lučke peljarnice.

Molimo Vas gospodine Bane, da ove naše sugestije u svrhu ozdravljenja teško oboljelog ekonomskog organizma ovog dijela primorja izvolite uvažiti, na čemu Vam unaprijed zahvaljujemo s izrazom nepokolebive odanosti.

Značenje audijencije kod Sv. Oca Pape

Zagrebačka »Hrvatska Straža« od 23. t. mj. javlja ove vijesti iz Rima:

»Dan iza svečane audijencije hrvatskog hodočašća kod Sv. Oca Pape primio je Sv. Otac u podužu audijenciju kardinala Fumasoni-Biondija, prefekta kongregacije Propagande i protektora hrvatskog Zavoda sv. Jeronima. Kako se iz kardinalove najbliže okoline saznalo, Sv. Otac je s kardinalom mnogo razgovarao o molbi hrvatskog naroda za kanonizaciju bl. Nikole Tavilića te se animao pobliže za tu stvar. Kardinal Fumasoni-Biondi je već kao protektor Zavoda sv. Jeronima u blizim vezama s Hrvatima u Rimu, a bio je dva dana prije audijencije hrvatskog hodočašća na objedu u Zavodu sv. Jeronima te je imao prilike potanje se razgovarati s hrvatskim biskupima. Isto tako je i uoči hodočašćne audijencije bio na primanju kod vatikanskog poslanika dra Miroševića-Sorga opet s hrvatskim biskupima u razgovoru. Dobro informiran mogao je dakle dati Sv. Ocu vjeran izvještaj. Govori se, da je Sv. Otac izrazio pred kardinalom

želju, da se pitanje kanonizacije bl. Nikole Tavilića uzme u što brži pretres.

To je bilo u srijedu. Već u četvrtak bio je primljen od Sv. Oca Pape kardinal Salotti, prefekt kongregacije sv. Obreda, dakle one kongregacije, kojoj u nadležnost spada pitanje kanonizacije. Dva dana prije toga bio je kardinal Salotti bolestan, ali je ipak primio predstavnike hrvatskog Episkopata i saslušao razloge, koji popraćuju molbu za kanonizaciju bl. Nikole Tavilića. Nema dakle sumnje, da je i Sv. Ocu u tom podnio izvještaj.

Opet dan kasnije, u petak, primljen je od Sv. Oca ponovno u audijenciju kardinal Fumasoni-Biondi, a odmah iza nje ga i kardinal Pellegrietti.

Sve se te audijencije u rimskim krugovima komentiraju, da su u vezi sa životom željom Sv. Oca Pape, da pitanje kanonizacije bl. Nikole Tavilića bude što brže pretreseno te da se nađe put za njegovo riješenje onako kako su to hrvatski biskupi Sv. Ocu iznijeli u ime cijelog hrvatskog naroda.

Život Šibenika

Prvi posjet Bana Hrvatske g. dra I. Šubašića

U nedjelju 26. t. mj. Krešimirov Šibenik priredio je upravo veličanstveni doček Banu Hrvatske g. dru I. Šubašiću. Cio grad bio je u moru hrvatskih zastava. Od 11 s. ujutro do 3.15 s. popodne ogromno mnoštvo građana i seljaka iz bliže okolice prekrilo je obalu i nestrpljivo očekivalo svoga Bana. Netom su se oko 3 s. na novoj turističkoj cesti na Martinskoj opazili automobili, nastalo je neopisivo oduševljenje i zanosno klicanje Banu, Hrvatskoj i dru Mačku.

Tačno u 3.15 motornim čamcem lučke kapetanije dovezao se g. Ban sa svojom pratnjom. Kad se, uz slavljenje crkvenih zvona i pucanje mužara te oduševljeno klicanje i pozdravljanje naroda, iskrao, pozdravio ga je sreski načelnik g. Ivo Aničin i predstavio mu prisutne predstavnike civilnih i vojnih vlasti, kao i pojedinih ustanova i društava.

Tada je pristupio g. Banu općinski povjerenik g. Dragutin Vidović, koji ga je pozdravio ovim riječima:

»Gospodine Bane, vaš historijski posjet ovom prestarom hrvatskom kraju i gradu, koji su naši hrvatski pradjedovi sazidali, pruža mi sretnu priliku, da vam kao povjerenik ove općine u ime cijelog pučanstva najsrdačnije zaželim dobrodošlicu. Svi smo mi ponosni na ovaj dan, kad u duhu oživljavamo svoju prošlost i sve njene žrtve i napore za ostvarenje naših vjekovnih narodnih težnja, jer nam, evo, nakon vijekova prvi narodni ban obnovljene i ujedinjene Hrvatske, posjećuje naš kraj. I kolikogod je ovaj Krešimirov grad sa svojim selima, zbog svog junačkog držanja u teškoj borbi našeg naroda bio zapostavljen od svih protunarodnih režima, nije klonuo. Ostao je čvrst i uvjeren, da će u ujedinjenoj i slobodnoj domovini, uz postignuće narodne slobode, naći i zadovoljenje svih svojih prava.

Ja vam, gospodin Bane ovom prilikom unapred zahvaljujem za sve ono, što će se po vašem nalogu poduzeti, da se ublaže tegobe ovog našeg napaćenog seljačkog naroda. Svijestan sam teškoća, koje se u ovim teškim vremenima suprotstavljaju vašim brigama oko podizanja novog narodnog života, ali sam isto tako uvjeren, da će sve to sretno svladati vaša dobra volja, uz potporu cijeloga našeg naroda, za što jamči njegova svijest i njegovo duhovno i političko jedinstvo po načelima neumrljih naših učitelja braće Radić, čiju je baštinu preuzeo naš današnji vođa dr Maček.

Sa željom, da vam boravak među nama bude ugodan, i da iz ovog siromašnoga, ali borbenog dijela sjeverne Dalma-

tinske Hrvatske ponese najljepše uspomenne, kličem: Živjeli, gospodine Bane, du-go za sreću i napredak naše Banovine Hrvatske i čitavog našeg hrvatskog naroda!

Nastalo je tada dugotrajno klicanje. Dvoje djece predalo mu je uz prigodne pjesme dvije kite cvijeća. Ban je djecu poljubio, a zatim je kroz špalir razdraganog mnoštva pošao do hotela »Krka«, odakle je s balkona održao ovaj govor:

»Dragi Šibenčani, mili seljaci šibenske Zagore. Teška borba hrvatskog naroda donijela je ne samo njemu, nego i Jugoslaviji i pred licem cijelog svijeta, jednu manifestaciju političke konstruktivnosti, kojom se ne mogu pohvaliti niti najveći narodi u modernim državama. Naši vođe, oni koji su mrtvi, i čiji duh među nama vječno živi, kao i naš vođa dr Maček su svojim žrtvama i odricanjem svojim postali pobjednici, koji su izvojevali slobodu i pravicu kroz smrt i tamnice. Sporazum, koji je izvojevao hrvatski narod u političkoj zrelosti sa srpskim narodom, vratio je Hrvatskoj onoga bana, kojim se Hrvatska ponosila u svojoj slavi i moći. I danas, iako misle da smo izmoredni i da umiremo od gladi u ovom kraju, u ovom kršu, konstatiramo, da su snage naše jače nego ikada kroz deset vijekova. Zato, jer su te snage tako jake, ja gledam ovu manifestaciju sloge i političke svijesti hrvatskog naroda. Kada govorim o manifestaciji snage hrvatskog naroda, onda govorim i o manifestaciji pobjede našeg naroda, u kojoj ćemo znati ostvariti naša ekonomska prava, da ih niko neće smjeti dirati.

Još jedno je važno konstatirati, da mi manifestiramo jednu jaku konstruktivnost, koja jedina drži zajedničku domovinu Jugoslaviju, u časovima kada Evropa preživljava teške dane. Mi manifestiramo bez oružja ono što čovječanstvo traži vijekovima, a to je mir, u kojemu ćemo moći do maksimuma razviti sve svoje snage. Ja vas braćo, Šibenčani, pozdravljam: Hvala i živjeli!

Govor bana g. dra Šubašića bio je pozdravljen oduševljenim klicanjem.

Zatim su govorili senator g. Šime Belamarić i narodni zastupnik g. Paško Kaliterna, našto se Ban s narodnim predstavnicima povukao u hotel »Krka«, gdje mu je bio priredjen objed.

Poslije objeda posjetio je bolesnog narodnog zastupnika g. Danu Škarica u njegovom stanu na Gorici. G. Škarica je bio silno dirnut ovom pažnjom g. Bana. Putem je g. Ban bio stalno aklamiran.

U općini je nato primio brojna izaslanstva iz grada i sela te se upoznao s

potrebama naroda i votirao potrebne kredite za prvu pomoć narodu šibenskoga kotara.

U 6.30 s. g. Ban je završio primanje izaslanstava i krenuo automobilom prema Trogiru. I ispraćaj je bio veličanstven uz zvonjavu zvona, gruvanje mužara i oduševljene poklike mnoštva naših građana i okolišnih seljaka.

ADVENAT. S današnjom nedjeljom započinje advenat ili vrijeme priprave za što kršćansku proslavu blagdana Kristova porodenja. Stari je običaj, da se po katoličkom svijetu kroz advenat održavaju t. zv. adventske propovijedi, a vjernici izbjegavaju bučne zabave, plesove i svečana pirovanja. Zabranu sv. Crkve glede bučnih zabava i plesova posebno podvlačimo i vjernicima je stavljamo na savjest i na srce.

ADVENTSKE PROPOVIJEDI. U prvu adventsku nedjelju 3. t. mj. kao i sve ostale adventske nedjelje bit će u katedrali u 5 s. adventska propovijed. Iza propovijedi bit će blagoslov s Presvetim. Propovijeda vlč. don Ante Hailo, vjeroučitelj.

GODIŠNJA SKUPŠTINA SVEČENIČKE »UZAJAMNOSTI«. 28. t. mj. bila je glavna godišnja skupština svećeničke »Uzajamnosti« šibenske biskupije. Prisustvovalo joj je do 47 braće svećenika koji su cijeli dan prisustvovali raznim predavanjima, a navečer i rekolekciji u sjemeništu, koju je imao vlč. o. Rojc, isusovac iz Splita. — Izabrana je nova uprava: Predsjednik presvij. Mons. don Rudolf Pian, podpredsjednik preč. don Ante Radić; tajnik vlč. don Damjan Rodin; blagajnik vlč. don Ante Juričević; odbornici: preč. gg. don Ivo Bjažić, dr Ante Kreše Zorič i vlč. don Mate Luketa; revizori: preč. don Jerko Jurin i vlč. don Ante Špika. — Sva srca su jednako kucala, a usta govorila, dok je sve povezivala ljubav za Boga, Crkvu i naš hrvatski narod. — Tajnik.

SV. BARBARA, zaštitnica rudara i strijelaca, slavi se u ponedjeljak 4. t. mj. u crkvi sv. Barbare. Uoči blagdana u nedjelju bit će u 4.30 litanije. Na sam blagdan bit će u 6 s. lekcije, a zatim pjevana sv. Misa. U 10 s. bit će druga pjevana sv. Misa. Popodne u 4.30 s. bit će blagoslov s Presvetim.

BLAGDAN SV. NIKOLE proslavit će tradicionalno građanstvo Šibenika, a specijalno djeca, putnici i mornari. Uoči blagdana bit će vatromet na obali i u 5 s. litanije. U srijedu na blagdan bit će u 5 s. jutarnja i lekcije. U 6.45 s. pjevana sv. Misa. Zatim u 8 i 9 s. tihe sv. Mise. U 10 s. pjevana sv. Misa. Popodne u 5 s. blagoslov nove bratimske zastave, blagoslov s Presvetim i ljubljenje sv. Moći.

BLAGDAN GOSPE OD ZACEĆA. Budući da je zapovjedni blagdan, svaki vjernik dužan je pod smrtni grijeh slušati sv. Misu. U svim crkvama bit će red službe Božje kao nedjeljom. Glavna proslava bit će u crkvi sv. Frane. Ujutro u 5 s. bit će lekcije. U 6 s. pjevana sv. Misa, kojoj korporativno prisustvuju svi obalni radnici sa svijećama u ruci. Zatim svako pola sata bit će tiha sv. Misa. U 10.30 s. pontifikalna sv. Misa preuzv. biskupa dra J. Milete. Popodne u 4 s. propovijed i blagoslov s Presvetim. — U katedrali bit će sv. Mise u 6, 7, 8 i 9 s. Pjevana sv. Misa u 11 s.

BLAGOSLOV ZASTAVE BRATOVŠTINE SV. NIKOLE. Doprinosima braće bratovštine sv. Nikole ovih dana nabavljena je nova zastava u čast sv. Nikole putnika. Zastava će se nositi u procesijama i drugim prilikama, kada bratovština korporativno nastupa. Blagoslov zastave obaviti će se najsvetije na blagdan sv. Nikole. Svečani obred obaviti će se u srijedu 6. t. mj. u 5 s. uveče. Pozivlju se sva braća i sestre, da svi korporativno prisustvuju ovom svečanom činu i tako se oduže svom zaštitniku.

SASTANAK »ZORE«. U petak 8. XII. u 5 s. popodne održat će se u Kat. Domu sastanak svih članica »Zore«, poslije funkcije u crkvi sv. Frane, pak se pozivlju, da sve nefaljeno dođu — Uprava.

SVIM ČLANICAMA »ŽIVOGA SVJETLA« javljam, da je nakana klanjanja za slijedeći tjedan (3.—9. XII.): da naš Bog poštedi strašnoga biča rata i dade mir u danima našim — Don Ante Radić.

jesam li podmiri'o pretplatu?